

„Ujvári telefonál”



Ujdonság!

Mesés felvétel!

A világ legjobb hanglemeze.

Alig volt még magyar tréfás felvételnek olyan szenzációs sikere, mint ennek a hanglemeknek, melyet Ujvári Károly, a legkacagatóbb, a legnépszerűbb budapesti kómikus pompásan adott elő. Elejétől végig holtraneveztető! — Ez a hanglemez pénzért nem kapható, csupán 6 óreg, lejátszott lemezért.

W Á G N E R

hangszerárházában, a világhírű „Favorite” hanglemezgyár főraktára.

Budapest, VIII., József-körut 15. (Telefon: József 35—92.) Fiók: IX., Ráday-u. 18.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig. — Dalszöveges **lemezjegyzék** és **árjegyzék** ingyen! **Óvás!** Figyeljen a **WÁGNER** névre, hogy máshoz be ne tévedjen. ∞ ∞
Lejátszott vagy törött hanglemezek darabját 1 korona 50 fillérért megveszük.



50. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

BUDAPEST, DECEMBER HÓ 15.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegyé-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Elfizetést feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is eszandó.



LESZERELŐ KATONÁK AZ ÜLLŐI-UTI KASZÁRNYA UDVARÁN.

PÜNKÖSDI PRÉDIKÁCIÓ

REGÉNY. — IRTA HAVAS GYULA.

(Folytatás.)

... Közben a legképelebb dolgok jutottak eszembe, minden összefüggés nélkül. A nagyerdő domboldalát képzeltem magam alá és hirtelen heves, végtelen fájdalmat éreztem a szívemben. Aztán a régi gimnázium képe jelent meg előttem és eszembe jutott az első éjszaka, a mit átcsavartam Posten. Tisztán láttam annak a nagyhajó futalemberek az arcát, a kit akkor hosszan magasztam, a mint szivarozva üldögélt a kávéházban. Heves vágyat éreztem egy jó forró teára és ebben a percében a sóéhség és a hideg oly világosánnak és sivárnak tűnt, hogy magamban azt kívántam, bárjőna egy előtérbe golyó valahonnan. A kedves, elhagyott kollégiumot is láttam, végtelenül messze az éjszakában, a hegyeken túl és eszembe jutott, hogy tavaly szilveszterkor teológus-bál volt az Arany Órában. Tüppogatózó lépek és fagyvörösgés halk zaját hallottam és ijedtem, megdöglöttem a látásommal a fagyvár, rémegő kézzel, vaktában, holott ez szigorúan tiltott dolog ilyenkor. A puskatus erősen arczombi vágódott, könnyezni kezdtem. Visszhangozó csördülés szállt el a hegyek közt és mindenfelől messzi pukkanások feletek rá, lassan harapódva minden irányba. Pár precíz tartó puskazaj fejlődött ki, olyan őült ropogással, mintha valami nagy ütőket kezdődnek. Tánasztalanul didrigtem, a kusza drótok közé bámuló szemekkel. Mkor lassan csend lett, heves, szuszogó lélegzést hallottam a hátam mögül. Megörültél? — sűrű valaki. — Mit lövöldöztél? — Szállt volt, a kit felváltásomra küldtek ki. Futva, ijedt boldogsággal szaladtam hátra s közben egy pillanatig arra gondoltam, hátha rossz irányba futok, az oroszok felé. Holott erről szó sem lehetett. Később, egész éjjel bizonytalan jaggatás hangjait hozta felénk a szél, a drótsóvénnyel felől. Azt hittem, hogy hallucinációk. Reggel mondták, hogy Szállót maglított oda kint. A seb nem lett volna halálos, de nem tudták behozni a sötétben és reggelre megfagyott szegény.

Január 17. — Tartalékban vagyunk, az egész orosz; nagy veszteségeink voltak a 18-iki támadásnál. Az ágyúzás is csak halknak hallik ide, egészen elfárad az ember, úgy hallgatja, mint otthon a harangszót. Azt mondják, itt maradunk, bevárjuk az új marsot.

Január 21. — Ma délután tényleg megérkezett az új mars. Itt vannak néhányan a fiúk közül, már mind kadettek, köztük Kósa is.

Február 3. — Vonaton ülünk, már tudniillik a kinek jutott ülőhely. Úgy látszik, valahová a front másik részére visznek bennünket. Vajjon hová?

Február 6. — Tegnap szálltunk ki a vonatból, valahol a nyílt pályán, mert állomást vagy őházat nem láttam semerre. Vagy őtszáz lépésre aztán egy égett tanyán mentünk keresztül. Még füstölögtek a fekete romok és a parázsló pörnye közt egy borzalmasan lefogyott, égett szőke macska nyávogott késervesen. Kis darab kenyeret törtem neki, de mielőtt hozzányúlhatott volna, lecsapott rá egy puskatus. Miért? — kérdeztem. — Minek szenvedjen, úgyis éhen döglök szegény! — Lehet, hogy Walternek igaz van, de mintha valami kegyetlen, vad kéjt láttam volna felvillanni egy pillanatra a szemében. Alig mentünk pár órát, hirtelen támadásra fejlődöttünk fel és közben már zuhogott köznán a gránát. Csúnya harez volt, sokan elesetek és sokat elfogtak, azt hiszem, Singert is, mert eltűnt. Kósának átlítotték a lábát; mint heilom, ma reggel már el is indultak a sebsültszállító szekerek hátrafelé. Azt mondják, nagy ezüstöt fog kapni, mint a többi tiszt is a századukban, mert a parancsnok saját felelősségére valami rohamot csinált velük és felterjesztette őket kitüntetésre.

Február 8. — Singer megjelent az éjjeli tönkresoványodva és hibetelenül piszkosan, de sértetlenül. Azt mondja, orosz fogságból

szabadult meg. És ennek a történetét minden alkalommal egyformán, ugyanazokkal a szavakkal és gesztusokkal mondja el. Vilákitól hallottam, hogy nem is az ellenséges állások felől, hanem hátulról, a tanya felől jött be.

Február 14. — Már két napja, hogy egy pírull ment ki tőlünk és még mindig nem tért vissza. Egészen biztos, hogy elfogták őket. Singer is köztük volt. A hátságokat természetesen nem vitték magukkal. Ma a parancsnok jelenlétében kiszedtük baljuk a holmit; a Singerében még volt egy egészen összeszáradt, kis darab szalami, a rúd végéből. Szánalmas, sovány kis vacsak volt, önkéntelenül is a gazdáját jutatta az ember eszébe. Mindenki nevetett.

Február 17. — Nincs kedvem semmit sem felfigyelni. Egyetlen élvezet a lusta, gondolatlan heverés, összehúzóva a tűz mellett, ha esend van odakint. Tulajdonképpen mi értelme van az egésznek?

Április 2. — Két napja ismét tartalékban vagyunk, Szerigedben. Itt hadseregparancsnokság van, a kastélyban. Kedves, régi, sárga épület, hatalmas kert közepén. A kertben kis tó van, a tó közepén sziget luggással és a szigethez keskeny, fehér híd vezet. Milyen boldog emberek élhettek itt azelőtt! Tegnap a nyitott ablakon át láttam egy szoba aranyeziradás, rózsaszínű tapétáját és a tansági kastélyra gondoltam. Vissza kellett jönnöm a sátorbörbe, mert szolgálatban volt a század. Ütközben két huszártiszt jött szembe az országúton, tiszta, aranyszínű egyenruhában, frissen borotvált, piros arccsal, aranyvégű cigarettával a szájukban. Azt hiszem, az egyik Lala volt. Egy pillanatra, míg szalutáltam, rámnézett és kissé összeráncolta a homlokát, mint a ki emlékszik, de nem tudja, mire.

Április 3. — Gyönyörű tavasz van, édes nap-sütés. Egész délelőtt kint hevertem, a sarjadzó fűben. Úgy éreztem, mindent értek és tisztán látok, valami fájdalmas megbékülésben. Nem gondoltam pedig semmire, csak láttam a távolban, tiszta, derült fényben a messzi városokat, az egész otthagytott életet. Boldog voltam, pedig csak tájakat láttam elvonulni, kerteket, árnyas, messze ívelő utakat, virágos, lombos nyaralókat, nyárfüvette utazókat, tereket, a mi ket sose láttam, a végtelen és nyugalmas eget, a hallgatag felhőket, a föld édes, fűszeres szagát éreztem, úgy látszik, ezek a legfontosabbak, a legszebbek az életben. Felálltam és nyújtózkodva kitértam a karjaimat és elfeledkeztem magamról, így maradtam, sóhajva fájdalommal és boldogságomban és vágyakozásban. A kik közel voltak, mulattak rajtam. Azt hiszem, boldognak tartanak egy kicsit.

Április 20. — Vége egy kis pihenő. Nem tudom, mit akarnak velünk. Eddig mindig éjszaka menteltünk, ha csak lehetett, holott az éjjelek sokkal hidegebbek voltak. Most már több mint egy hete szünet nélkül moszozunk ide-oda, azt kezdem binni, minden cél és ok nélkül. Többször vissza kerültünk oda, a honnan előző nap elindultunk, aztán ismét más irányba mentünk. És mindig csak nappal, feltűnően és következetesen. Egy-két repülőgép mindig kering fölöttünk, a derült égen, tisztán láthatja felvonulásunkat. De abból nem sokat érthet meg. Vajjon tudja-e, hogy ugyanazon ezredék azok, a melyeket másnap egy egészen más irányban lát menestelni? A nagy menetek lélek talán mégis a legkeservesebbek az egészben. Eleinte még pihen a szem a váltakozó tájakon és a testünk rugalmas, egészséges ritmusa örömmel tölti el. De mindez lassanként szürke fásultságra olvad át és aztán az ólom súlyú lábak ontatlanul egymás elé rakósa, a szemek érzéstelen, buta kidülledés következik, a legprimitívabb szenvedés állati bántat, valami borzalmas elhagyatottság érzése. Ha egy-két szem megbotlik az ember, étkelen dühöt érez és

artikulátlan, fulladt káromkodásban tör ki. És meg tudná őlni azonnal azt, a ki szól hozzá valamit. Hogy még akadnak olyan Istentől elrugaszkodott gazemberek, a kiknek ilyenkor is kedvük van beszélgetni! Azt mondják, holnap megyünk tovább. Nyugtalan és bizonytalan a hangulat. Valami készül.

XIX.

Pünkösdi vasárnapján, kora hajnalban egyik autó a másik után fordult ki az országútra a stórigadi kastély kertjéből, az ódon, vasrácsos kapu két oszlopa között, a mereven tisztelgő örök hű és alázatosan erélyes tekintete kíséretében. A kastély szelíd, sárga homlokzatán idegenül, riadtan lobogott a hadsereg zászlója, ideges remegésekkel a hős hajnali szélben.

A kihalt utcán egy lélek sem járt, itt-ott egy félíg égett ház tornácán óvig meztelen alakok mosakodtak, a víz messze hallatszó freckelésével a reggeli csendben. A hatalmas, szürke autók túlköles nélkül, nesztelenül suhantak tova, a benzín és a szivarok enyhe, kék füstjeit hagyva maguk után. Néhány épen maradt emeletes épület előtt fegyveres katona járt fel és alá és bakancsa hirtelen, hangos csattanásával állt meg, arccsal az úttest felé. Jobb karja keményen, gépszertien szaladt le a szíjon s lent maradt a puská agyánál, míg feje oly heves rántással vetült az egymásután elrohanó kocsi felé, mintha dróton rángatták volna.

Az első autóban a hadseregparancsnok ült vezérkari főnökével, utána a vezérkari tisztek egész serege, siskában vagy aranyszínű, kék sapkában. A kihajtott köpenyek piros selyem bélelése véres, egészséges derűvel nevetett a hallgatag reggelben. A két következő autóban a haditudósítók és a fényképezők foglaltak helyet s ülésükben és tartásukban öntudatlanul is az előtük haladókat látszókat utánozták. Némelyiknek a mellén bőrkereken vezérkari térkép lógott a hatalmas táveső mellett. Az utolsó kocsi mindenféle állványokat és nagy köteg papirokat vitt.

Szembem velük a keleti eget lózas, piruló rózsaszínbe vont a emelkedő nap. Csend volt, néha egy-egy nyirkogó szekeret vagy némán menetelő csapatot hagytak el száguldva. Az úton alig volt a rendesnél nagyobb forgalom; mindent, a mi a hatalmas roham előkészítéséhez szükséges volt, hosszú éjszakák alatt benyújtottak le s már minden ágyú és minden tartalék a helyén állott, minden készenlétben az elkövetkező feladatokra. A szokatlan csendben és a friss tavasi tündöklésben följött izgalom remegett, mint ideges, apró szellő valami nagy vihar előtt.

Már nagyogó reggelben értek a kijelölt helyre, egy szelíden, de igen magasra emelkedő hegytetőre, a honnan pompás kilátás nyílt a verőfényben úszó tájra. Mindenki a sebtiben felütött asztal és az állványra állított távesők köré sereglett. Az egyik tiszt, miután kis ideig tanulmányozta a térképet, magyarázni kezdett, sűrűn mutogatva a kelet felé. Közben néha egymáshoz dörzsölte pirostrafos lábait, nyilván vakaródzási céllal. A tudósítók ámuló és tiszteletteljes arccsal figyeltek.

A hadseregparancsnok szeme elé emelte bal esuklóját s erre mindenki az óráját nézte. Néhányan megigazították, hogy másodpercnyi pontossággal egyezték a többiekével.

Előttük az elmélyülő völgyet erősded borította tömören, lágy hullámzásban göndörödvé fel ismét a hegyoldalra. Túl újabb és újabb hegyláncok következtek, csaknem párhuzamosan, egyre halványabban és kékebben rajzolódva az égbe. Lent, alig ezer lépésre, egy majorba keskeny vasúti sínek vezettek be. Ott több nehéz üteg állott, látszott, a mint a municziós kocsiokról súlyos mozdulatokkal emelik a hatalmas lövedékeket. (Folyt. köv.)

A TECHNIKAI FEJLŐDÉS JÖVŐJE.

A lezajlott világháború próbaköve volt az emberiség testi és szellemi teljesítő képességének s ha nagy árt is kellett érte fizetnünk, megbizonyosodhattunk a felől, hogy a modern kulturát nem kell féltelnünk a jövőben sem. A háború kitérésre ugyan egy esapára megszüntnek látszott minden kultúra, de ez csak addig tartott, míg az emberiség bele nem szokott a háborúba. A hadtudomány a legfőbbkétesebben dolgozta ki a háborús világ szervezését s keresztül tudta vinni azt az alapelvét, mely szerint a háborúban minden erő a hadsereg számára kell működtetni. Az első időkben el sem képzeltük volna, hogy mi mindenféle technikai és tudományos szakmának akadhat munkája a háborúban, míg később, mikor a nyersanyag hiánya s a hadiszerek előállításában egyre növekvő verseny rá nem szorított arra, hogy befogjunk és megoldjuk a lehetetlennek látszó problémákat is. A mire a háborúban szükség-

gondot, de a vegyi ipar a legnehezebb feladatokkal is megbirkózott s ha tán még egy pár évig tart a háború, akkor messzemenő eredményeket ért volna el a mesterséges élelmiszerek gyártásában, a mi egyébként csak a nagyon távoli jövőben lenne aktuális, a mikor a föld termékei egymagukban nem tudják majd eltartani az elszaporodott emberiséget.

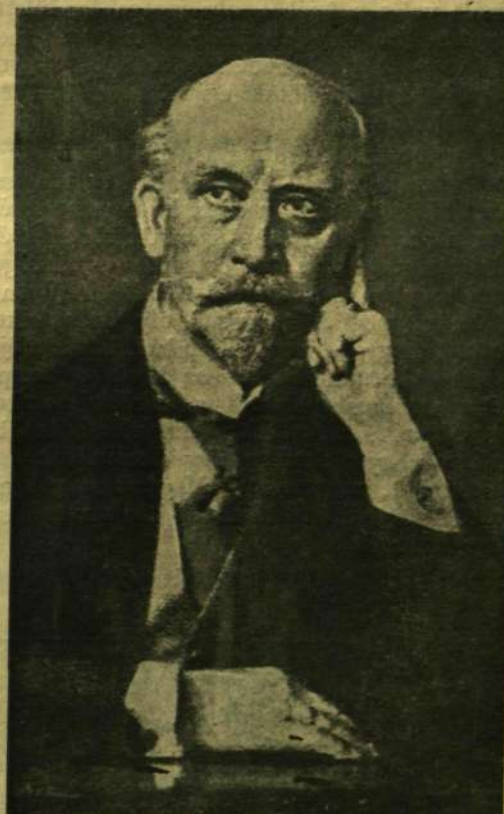
A technikának a háború alatt mutatott teljesítményeiből azt a tanulságot lehet levonni, hogy tulajdonképpen nincs kivétel nélkül technikai probléma s minden probléma megoldása csak gazdasági kérdés. A míg békében minden kísérletezésnél, minden vállalkozásnál az első szempont az üzlet volt, addig a haladás meglehetősen lassú volt s új technikai ágak mindig



EBERT FRIGYES, NÉMET KANCELLÁR.



ERZBERGER MÁTYÁS, NÉMET ÁLLAMTITKÁR ÉS ALKANCELLÁR.



SCHIEDEMANN MINISZTER, A NÉMET TÖBBSÉGI SZOCIALISTÁK VEZÉRE.

günk lett, azt megcsináltuk, még hozzá olyan gyorsan és tökéletesen, a hogyan békében soha.

Csak futólag is egész sereg olyan technikai vívmányt sorolhatunk fel, a melyeknek kivívásában valóban szükség volt a háború. A repülőgép ma már szinte egészen tökéletes közlekedési eszköz, a mit már hozzá sem lehet hasonlítani a háború előttihez s a mellett a repülés technikája is olyan köznapivá lett, mintha ötven esztendő télt volna el közben. Az ok magától értetődő. Háború előtt pénzügyi probléma volt a repülés technikájának fejlesztése, sport maga a kísérletegetés és ezért úgyszólván kizáróan a meccenasok bőkezűségére volt utalva az aviatika s azonfelül békében sokkal kevesebb ember akadt, a ki kezébe akarta az életét önszántából. A háborúban a pénzkérdés megszűnt. Repülőgépek korlátlan számban kellettek s nem számított, hogy miibe kerülnek. Halálmegevető emberek is akadtak elegend, hiszen, sajnos, nagyon olcsó lett az emberi élet. Az eredmény aztán az lett, hogy ma már csaknem abszolút biztosan járnak a repülőgépek, még akkor is, a mikor ágyúval lövöldöznek rájuk.

Még nagyobb mértékű a haladás a tengeraltárjárónál. A mi öt évvel ezelőtt csak a regényírók fantáziájában volt meg, az máról-holnapra meglett, mert szükség volt rá. A mikor még csak készülődtek a háborúra, akkor a tengeraltárjáró legfeljebb partmenti cirkálásra volt használható, de egy év alatt elérték azt, hogy hetekig tartó útra tettek őket alkalmassá. S alapjában véve ez is csak pénzkérdés volt és azon fordult meg a siker, hogy mindenáron meg kellett csinálni.

A központi hatalmak a kényszer hatása alatt a technika minden terén csodálatos dolgokat produceráltak, a mikor a nyersanyag hiánya miatt fránként mindig több és több anyagot kellett nálunk is termelhetők anyaggal pótolni, különösen az ököből mesterségesen előállítani. Különösen az élelmiszerek és gyógyszerek pótlása okozott sok

gálatva. A tudósok, a mérnökök, a kutatók a nagytőke igényeinek alapján dolgozhattak, csak akkor nyerhettek támogatást, ha a már előre megállapított terepen vitték előbbre a kulturát s a munkásságukkal meg voltak elégedve már akkor is, ha pár tized perccel nagyobbba növelték a vállalatok nyereségét.

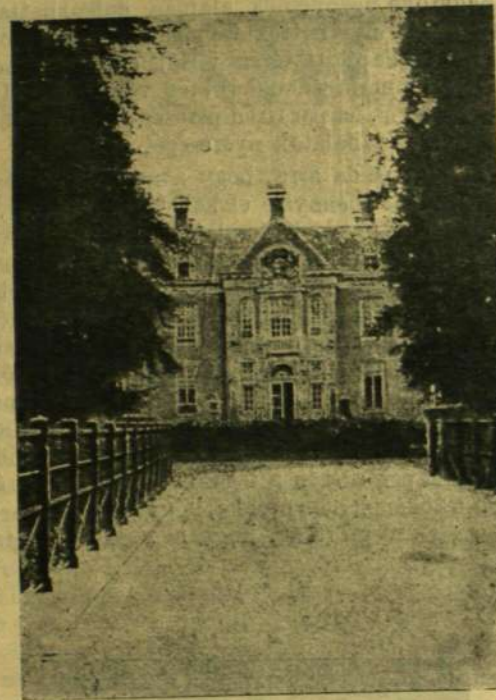
Legjobb példa arra, hogy a nagybizabású problémákat mennyire el kellett hanyagolni, a szénkérdés és vele kapcsolatban a nap sugározó energiájának felhasználása. Hiába tudjuk már régóta, hogy a föld szénkészlete előbb-utóbb, sőt belátható időn belül ki fog fogyni és az egész kultúra egyszerre a csőd szélére kerül, alig foglalkoztak komolyan a kérdéssel. A nagytőke nem törődött vele, mert neki teljesen elegendő volt az, hogy most még van szén s ha itt nincs, a vasúton, a hajón másuttan hozhatják ide. Mindenképpen a szén a legolcsóbb energiaforrás, tehát a tőkének nem érdeke, hogy mást keressen. Sőt az is megtörtént, hogy a mikor találtak

olcsóbb energiát, mint nálunk a földgáz, akkor a széntermelés egyenesen lehetetlenné akarta tenni annak a felhasználását s a német tőke úgyszólván bedugta a földgázforrásokat, nehogy a porosz szén piacot veszítsen. Hogy akadhatott volna tőke olyan kísérletekre, a melyek a nap hőenergiájának felhasználására és elraktározására kerestek volna módot?

A háborús szükség arra is megtanított, hogy nem jó elbizakodni a mai helyzetben. Remélhetőleg megszabadul a világ a nagytőke nyugtától és a jövőben altruistább támogatást talál a fejlődő kutatás az államok részéről. A rengeteg felesleges pénznek és vagyonnak csak a kulturális fejlődésre szabad fordítódnia s ha hozzávessük mindehhez azt, hogy remélhetőleg mindörökre megszabadul az emberiség a minden pénzt és energiát felemészítő militarizmustól, akkor bizhatunk abban, hogy a kulturális haladás összehasonlíthatatlanul gyorsabb lesz a jövőben, mint eddig.

A kultúra legnagyobb ellensége a háborús veszedelem volt. El sem képzelhető, hogy a lezajlott világháború után az egész emberiség ne törekedjék egyöntetűen arra, hogy ez a veszedelem többé ne is kísérthesse. S ha előbb-utóbb rávradunk az örök békére, az a nap egyúttal az igazi kultúra hajnalhasadása is lesz. Az emberiségnek évezredek óta az a célja, hogy a lehető legkényelmesebben rendezze be a világot a maga számára s ez a munka csak most kezdődhetik meg igazán, mikor egyrészt nem akadályoz meg benne más emberetlen aggodalom, másrészt pedig a mult tanulságai alapján rendületlenül bizhatunk abban, hogy komoly munkát mindent elérhetünk. Ha eddig voltak is gyakorlati lehetetlenségek, ezután nem lesznek, mert hiszen mindent el lehet éni, ha van hozzá munkaerő, kedv és pénz.

Strokovy Kálmán.



MIDDACHTEN KASTÉLY AINHEIM MELLETT, HOLLANDIÁBAN, II. VILMOS CSÁSZÁR JELENLEGI TARTÓZKODÁSI HELYE.

BALRA NÉZZ!

Elbeszélés. — Irta Zsoldos László.

Ayzó János igen jeles író volt s az volt a hibája, hogy valahányszor jobban belemerült azokba a furcsaságokba, a melyeket részint témának, részint mesének, részint az alakok kidolgozásának (és így tovább) neveznek, hát mindannyiszor elkezdte a fejt kapkodni. De nem ám úgy össze-vissza kapkodni, mint a kutya, a mikor bántja a légy, hanem tisztán s határozott rendszer szerint: mindig szabályosan csak balfelé.

Sőt nem is kezdett egyszerre mindjárt csak kapkodni, mint a ki, mondjuk, ajtóstul rohan be a házba, hanem először finoman, ki-mérten, szinte megdöbbenő méltósággal, lassan fordította a fejt mindaddig, a míg csak egy irányba nem jutott az arezéle a balvállonál, a nyaka pedig úgy ki nem esavardott, mint — Uram bocsá! — valami dugóhúzó. Először (biz' ezt írás nélkül is ki lehet találni egyszer, azután másodszer, harmadszer, negyedszer, esetleg ötödszer és hatodszer, egyre gyorsabb mozdulattal és egyre kisebb időközökben a szerint, vajjon mennyire merült bele a gondolataiba.

Nyilvánvaló, hogy valami érdekesebb, nagyobb eredeti ötletet nem lehet csak úgy átböjtölni, hiszen azt, hat nyakasavartás alatt elintézni, de másrésztől viszont a nyakat sem lehet perpetuum mobile egyenlő szakadatlanul forgatni (mert hiszen akkor a forgatástól nem jutna idő a gondolkozásra s ezzel egyszerre minden elenyészne az ok, a miért ki kell esavarnia a fejt) s ebből magától következik, hogy Ayzó János (mindig a fejében motoszkáló tárgy érdekessége szerint) közbe-közbe tíz-nyolcz-öt-két percig szünetet tartott a fejének a derékszögeseiben s a szünet eltelte után (érdekes téma, nagyon érdekelt!) újra átalakította a nyakat esavargóssá.

Mint hogy Ayzó általában igen jó dolgokat írt a lapok tárczarovatába s ezen a révén már nem csak népszerűsége is szerit telt, igazán érdekelt volt (már irodalomtörténeti szempontból is) odanyomatnia a tárczá alá, hogy melyik témája hány nyakasavartás után jött a világra.

A kiváló férfi, talán ép az idegessége miatt, inkább csak a néptelenebb utcákon szerette keresztül-kasul végigbaktatni Budapestet, s így csupán elvétve fordult elő, hogy, ép a mikor javában iparkodott egy vonalba feszíteni a fejt a balvállal, hát ugyanakkor a tulsó gyalogjáróról nagy hangon lengetté feléje valaki a kalapját:

— Jó napot, Ayzó úr! Hova? Hova?

(Vagy, a mi még népszerűbb, hogy):

— Hogy van? Hogy van?

A hitelezői sem hozták soha oly zavarba szegényt (pedig azok ugyancsak sarokban tudták szorítani), mint egy-egy ilyen ösmerőse, a mint váratlanul rászólt.

Meglátta! — villant át ilyenkor az agyvelején. S hogy igazolja magát, mennyire érdekes dolgot látott amarra balfelé, hát mindjárt a találkozás második pillanatában szándékosan ismét kicsa varta balra a nyakát, fontoskodón mutatván ebben az irányban valami előlénre, fára, falra, hirdető oszlopra, villamosra vagy akár mire, a mi ép ott volt, hogy:

— Nézzé csak! Ejnye, már elment! Milyen kár! Pedig hogy szerettem volna önmek is megmutatni. (S most már megléven az ellenőrizhetetlen kifogása, szinte kéjjel esavarta tovább a nyakát.)

A kitérő Ayzó egyébként a neptelen mellékutczákban sem esatagolt örökké, hanem, ha némi pénzmagra tett szert, hát szívesen behúzódtott valami kevésbé látogatott kisebb kocsmába. Ott letelepült valamelyik félreeső pirosterítős asztalhoz, s miközben szürke füst-föllegeket fúdgólt maga köré a szivarjából, szívesen elidögölt egy-két órahosszat három-négy pohár szodavizes bor mellett. Sőt azt is mondhatnám, hogy itt érezte magát csak igazán elemében. Kedves dolgok jutottak eszébe, s a gondolatok szöcske módjára ugráltak a fejében egyik eszmekeőről a másikra, az ihlet szent öntudatlanságában, s ilyenkor néha már annyira beleélté magát a történetei közé, hogy ha a sötét sarkában esőndesen pipázgató kocsmáros véletlenül oda nem szót neki résztvevő hangon a félhomályból, hogy:

— Ugyan kérem, tisztelt úr, miért nem veti le a gallérját, ha olyan igen reszeli a széle a nyakát? — hát ki tudja, talán még ringlispijt csinált volna a fejéből, oly izgága lendülettel forgatta (az ihlet hevében most már nem őt, vagy két, hanem félpercenként gyors ütemben hatszorhatszer egymásután balfelé a nyakát).

Így élt volna Ayzó minden írói hírneve mellett is megnyugtató inkognitóban az idegességével ki tudja még meddig, ha egyszer eszébe nem jut, hogy szindarabot írjon. Csakhogy eszébe jutott és megírt valami borzasztó ostobaságot, a mi azonban a bemutató előadásán (ilyen a közönség, meg a szerencse) oly óriási sikert aratott, hogy a királyi színház bemutatóján összesen harminczháromszor hívta a lámpák elé a szerencsés szerzőt a nézőtér tomboló tapsvihara, s a másnap megjelenő hasábos bírálatok egyértelműleg úgy dícsőítették a mi Jánosunkat, mint az új Magyarország legnagyobb színpadi íróját. Es ez lett a veszte szegény Ayzónak.



A FELVIDÉKRE INDULÓ MENETSZÁZAD BUDAPESTEN.

A lármas beharangozásra tudmílik a második estén megjelent az udvari páholyban György Ferencz királyi herceg is a bájos feleségével. Ofenségeiknek is roppantul tetszett a darab, s a mikor az első felvonás végén a közönség ujjongva tapsolta ki a szerzőt, a királyi hercegné is engedélyezett a rózsás, illetőleg keztyűs tenyeresétlenségére ép ebben a szempillantásban hajlott meg mély tisztelettel az udvari páholy irányában, s a hogy megpillantotta a finoman tapsra csapódó fonséges fehér keztyűt, egyszerre eszébe jutott, hogy:

— Istenem, hogy is érhet ilyen szédületes szerencse egy egyszerű magyar írót! — és ettől a gondolattól, miközben a nézőtérén zúgott a taps, egyszerre csak (őh, balvégzet!) elkezdte merev méltósággal balfelé fordítani a fejt. Éppen ellenkező irányban, mint a hol az udvari páholy volt. Pontosan egy vonalban a balvállal.

Mit csinál, János? — hült meg benne a vér ettől a furcsa mutatványtól (mert hiszen nagyon jól tudta, hogy most föltétlenül neveltségessé teszi magát a színház, az udvar és az egész világ előtt); hanem azért összes akaraterejével sem bírta többé megakadályozni magát abban, hogy (alkalmasint a hatás teljessége kedvéért) méltóságtejes, lassú egymásutánban másodszer, harmadszer, negyedszer, ötödször, sőt hetedszer is ne ismételve meg a csudálatos és ilyen zsúfolt ház előtt méltán feltűnést keltő fejcsavarást. Balfelé, egyirányban a vállonál, úgy szolgálva hátat fordítva az udvari páholyban. Hatszor egymásután.

A közönség első pillanatra meghökkenve tekintett az ünnepelel szerzőre, a királyi hercegi pár pedig (nem lévén jártas az irodalomban és ideggyógyászatban) valószínűleg az uralkodó ház ellen szándékolta durva inzultusnak minősítette a szerző részéről ezt a modort, s a hatodik nyaktekerésnél hirtelen felállván a helyéről, fagyos hidegséggel, tüntetőn és sértődötten kivonult az udvari páholyból.

Minek folytassam? A második felvonásnak — ezen a második előadásán — a fonséges pár távozása után már alig volt valami sikere, a harmadik pedig (holott az volt a legjobb) valóssággal megbukott.

A darabot másnap, felsőbb óhajásra, le vették a műsorról, Ayzó János pedig, nem ugyan felsőbb, hanem egyenest orvosi tanácsra, még aznap fölvetette magát egy jónévv szanatóriumba, s szigorú fogadalmat tett magában, hogy, ha még egyszer darabot ír, akkor a viczház mestert fogja (frakkban) kiküldeni maga helyett a lámpák elé.

A HABSBURGOK VAGYONA.

Az ausztriai forradalmi kormány megállapította, hogy Ferencz József hatvan millió vagyonról végrendekezett és hogy az a vagyon, a melyről végakarata szót, tényleg ennek az összegnek felel meg.

Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy a Habsburg-háznak ez lenne a teljes vagyona. Ez csak a szabadrendelkezésre álló rész. Azonfelül van a hitbizományi vagyon, a mely sokkal nagyobb, s a melyről Ferencz József azért nem végrendekezett, mert az mindenkor a család fejt, magát az uralkodót illeti. Nagyon csesze jártak tehát az igazságtól azok az újságközlemények, melyek arról akartak tudni, hogy Károly volt király most csak igen szerény vagyon fölött rendelkezik, miután Ferencz József reá alig valamit hagyott. A tény ezzel szemben az, hogy az óriási családi hitbizományok haszonélvezője most is Habsburg Károly a lemondott uralkodó.

Úgy tartották meg néhány év előtt is, hogy az uralkodó családok között is csak egy kettő van olyan, a mely gazdagabb a Habsburgoknál. Ilyen volt az orosz uralkodó-ház és talán a sziam királyi családja, s legföljebb még a szultánok háza. De a többiek mind sokkal szegényebbek. Csakhogy a Habsburg hitbizomány legnagyobb része nem földbirtokokban és gyárakban fekszik, hanem értékpapirokban, s ép azért bájos annak végösszegét megállapítani.

Ezt a hitbizományt Ferencz császár alapította, s a vagyon is ő szerezte. Még pedig a legnagyobb részt bérzei spekulációval. Ő maga azt szokta volt a bérzéről mondani, hogy az halastó, a melyben a nagy halak megcsik a kis halakat, s rajta volt, hogy neki, mint legnagyobb halnak bőségesen meglegyen a prédája. Az ő, és a Metternich részére, a ki ebben is kompanistája volt, ez nem volt nehéz feladat hisz ők csinálták a politikát, a mely a bérzei árfolyamokat irányítja. Így nemcsak előbb tudták másoknál azt a mi történni fog, hanem

ugyis irányították ezt a politikát, a hogy bérzei manővereiknek kedvezett. Nemcsak azt tették meg, hogy a külföldről jövő futároknak elébe küldték bizalmi embereiket, átolvastatták a jelentéseket, ahhoz képest megtették bérze-diszpozicióikat, s a feltartóztatott futárt csak azután engedték Bécsbe, hanem odáj mentek, hogy a monarchia anyagi esődje idején szorgalmasan bérzésztek baiss-re. A magyar megyegyűléseken és az országgyűlésen is szenvedélyes kifakadásokat lehetett hallani a miatt, hogy mialatt behozták a bankcözédelűk devalvációját, s mindenki elvesztette pénzének kétötöd részét, maga a császár óriásiag meggazdagodott.

Az így összegyűjtött vagyon Ferencz császár halálakor háromszáz millió forintra, tehát mai értékben hatszáz millió koronára becsülték. A bécsi nép azt remélte, hogy a császár ennek legnagyobb részét, köz- és jótékony czélokra fogja hagyományozni. De a végrendeletben arról csak annyi állott, hogy anépeimre forró szeretetemet hagyom.

Hogy ma az akkori hatszázmillió mit reprezentál, azt nagyon bájos kiszámítani. Mindenesetre sokkal többet, sőt talán sokszorta többet. A különböző vállalatok és részvénytársaságok részvényei azóta megsokszorozódtak, s nem is tudjuk, hogy milyen értékűk mennyi van, és hogy a befolyó jövedelmekből minő új papirokat vásároltak.

Az azonban tudjuk, hogy Ferencz Józsefnek is volt gondja reá, hogy azok az értékek meg ne esappanjanak, s még politikai intézkedéseket is tett, hogy ez be ne következék.

Egy ilyen intézkedést néhai Péchy Tamás mondott el nekem, ki egy ideig közlekedési miniszter volt Tisza Kálmán első minisztériumában. Ő az osztrák-magyar államvasút akkori egyszemélyes igazgatója akart véget vetni, hogy Budapestet egy másik vonalal is összeköti Béccsel, Győrön és Bruckon át. (A mely összeköttetést később Baross Gábor valóított meg.) Péchy tudta, hogy nagy akadályokba fog ütközni, azért társul akarta megnyerni az

úgynevezett ekatonai és stratégiai érdeket. Elment a hadügyminiszterhez, s előadta neki, hogy ő vasutat tervez a nagyfontosságú komáromi erősséget át Budapest és Bécs között! nem e kívánatos reá is, hogy ez a terv megvalósuljon. A hadügyminiszter természetesen igenne, válaszolt, sőt vállalkozási reá, hogy ő terjeszti a tervet a király elé, mint a melyre stratégiai szempontból szükség van. Ferencz József bele is egyezett a tervbe, s nagyon megörült, hogy a magyar közlekedésügyi miniszter is támogatja. A mint azonban beszélni kezdtek a dolgról, s Albrecht főherceg feléhez is eljutott a hír, ő azonnal audienciára ment császárhoz, a mikor előadta hogy mennyit veszítenének értékekből úgy az osztrák államvasút, mind pedig a Duna-gőzhajózási társaság részvényesei s köztük a legnagyobb: az uralkodóház. A dolgot azonnal lefújták. A hadügyminiszter pár nap mulva árt Péclynek, hogy a tervezett vasútnak nemes stratégiai fontossága, a császár pedig tudatta a legközelebbi audiencián, hogy a vasutat nem óhajtja, mert Magyarország pénzügyei rosszak, s nem bírnak meg ekkora beruházást.

De közöndösü egy másik hasonló eset is a Ferdinand Nordbahnnal kapcsolatban, melynek fő részvényese szintén a volt uralkodóház. A vasutakat tudvalevőleg bizonyos számú esztendőre szokták engedélyezni, kikötve előre, hogy az engedély lejártakor a vasút minő módozatok mellett száll át az államra. A mikor az északi vasutat engedélyezték, ez a kikötés nem jutott senkinek sem az eszébe, mert új volt még a dolog, ez lévén a monarchia első vasútja. Az engedély hetven évre szót, de hogy mi történjék azután, arra nem volt semmi intézkedés. Ez a hetven év 1905-ben lejárt, s Ausztriában mindenki azt hitte, hogy a vasút ingyen az állam tulajdonába megy át. Mert a részvényeseknek semmi további jogaik nem voltak, s amugy is bőven megkapták a hasznukat, ez lévén a legjövödelmesebb vasút odaát. De nem így történt. Sőt ellenkezőleg a részvényesek kapták meg ingyen a vasutat.



ŐSZ VÉGÉN. Pörge Gergely rajza.



LÁNYI DEZSŐ MÜTERMÉBEN.

LÁNYI DEZSŐ MÜTERMÉBEN.*

A Múterembázal csaknem egyidőben épült a Százados-utczában levő nagy művésztelep, melyet jóval egy évtizeddel ezelőtt a budapesti képzőművészek számára építettett a székesfőváros. A telep szépen parkirozott, hatalmas területen fekszik, több kisebb s nagyobb földszintes villából áll; mindegyik villában tágas, gyönyörű műterem egy-két-háromszobás lakással. Míg a Múterembázal inkább piktorok vonultak be, itt jobbára szobrászok laknak, mindazonáltal ezekben a földszintes műtermekben festőknek is juttatott nyugalmas tanyát a székesfőváros. Itt él többek között Pór Bertalan, Cigány Dezső, Basch Árpád és Kádár Béla, a szobrászok közül pedig a fiatalabb művészcsoportnak legjelesebb tagjai: Lányi Dezső, Pásztor János, Margó Ede, Kallós Ede, Szentgyörgyi István, Gémes Gindert Péter, Vass Viktor és mellettük egész sereg ifjú szobrász.

Lányi Dezső a magyar képzőművészek fiatalabb nemzedékének egyik büszkesége. Művészetének teremtő munkássága ide fűződik a telep történetéhez. Erős, izmos tehetsége itt forrott ki, hiszen ő a legrégebb lakója a Százados-utczai telepnek. A telep megalakulása óta,

* Ez a cikksorozat Kovács Lydiának, a mostanában elhunyt derék fiatal újságírónek egyik utolsó írása, melyet — a magyar művészeket otthonukban bemutató cikksorozatának folytatásánál — néhány nappal halálos betegsége előtt adott át szerkesztőségünknek.



MÜTEREM-RÉSZLET.

KÉPEK LÁNYI DEZSŐ MÜTERMÉBŐL.

tehát több mint egy évtizede lakik itt a fiatal mester s művészi elgondolásainak legjava itt vált valóra e magános, csöndes helyen. Itt nyerte el művésze az egyik legragyogóbb elismerést is: a Ferenc József-díjat, melyet annakidején harmincz pályázóval szemben egyhangulag Lányi Dezsőnek ítéltek oda a jurorok, valamint a «Lápótvárosi Kaszinó díj»-jal kitüntetett híres «Munka után» című művét is itt alkotta.

Egész ifjan került a telepre, több esztendei értékes külföldi tanulmányok után. Első mestere Mátrai volt, de művészi törekvései nem hagyták nyugton s tovább hajszolták őt Rómába, a hol csakhamar az Akadémia legtehetségesebb tanítványa lett. Majd később Párisba ment. Ott évekig dolgozott a «Julien»-ben Verles mester oldala mellett s mikor pihenéstelen lelkét telestízta a francziák művészetével, tovább ment ismét, keresni a művészet tisztaságát Brüsszelbe, Van der Stappen, a világhíri belga mester mellé...

Értékes művészetének leghűségesebb karakterizálója: az őszinteség, becsületesség, tisztaság. Minden művében megérződik ez; benne él ragyogó technikájában csak úgy, mint bensőségéből fakadt, gazdag elgondolásaiban. Nemcsak plasztikus, hanem — filozófus s nemcsak filozófus, hanem humorista is. Művészi erőből duzzadt



KARIKATURA-SZOBROK. (Csók István, Karlovsky Bertalan, Andrassy Gyula, Apponyi Albert, Rippl Rónai József, Hermann Lipót, Strauss Oszkár, Széll Kálmán.)

állatfigurái mellett ott van a híres «Munka után». Milyen bensőséges, finom elgondolás, mennyi mélység, tisztaság él e műben! S mennyi humor a karikatúráiban. Mert ilyen figurái is vannak. Itt van előttünk: Pényes Adolt jellegzetes vidám arca s mellette Rippl-Rónai, Karlovsky, Herman Lipót, Csók István, továbbá a fiatal Kövér Gyula, Stetka Gyula, Biró Mihály karakterisztikus nagyszerű torzfigurái között ott találjuk a művészi és társadalmi élet kitünőségeinek könnyező kacagásba hajtó jellegzetes karikatúráit: Fehér Gyulát, a Nemzeti Színház tagját, Löwenstein Arnódot, Radó Emánuelét, Apponyi Albertét, Andrassy Gyulát, Strauss Oszkárét stb.

A tárlatokról ismert «Leopárds»-ja, jeges medvéi bivalyai mellett ott találjuk az általánosán ismert s csodálatosan finom női aktját, első munkái közül: a Lédát, Ujházi Ede és Hegedűs Ferenc elsőrangú portraitjait, majd egész sereg nagyszerű új portrait, valamint mindazon műveit, melyekkel külföldi kiállításokon szerzett sok, becses elismerést a magyar képzőművészetnek. Több ragyogó művével vett részt a velencei kiállításon, valamint kollektív kiállítása volt Münchenben, majd Londonban, hol az angol aranyérmét nyerte el. Továbbá gyakrabban kiállított az osztrák mesterek között Bécsben, azonkívül Brüsszelben is. Most ismét meghívást kapott Bécsből, Berlinből és Brüsszelből s ezt a meghívást el is fogadta.

Készülő munkái új meglepetéseket tartogat-



A LESZERELŐ KATONÁKNAK NÉVSORT OLVASNAK AZ ÜLLŐI UTI KASZÁRNYÁBAN.

EPILOG.

Lesz verseim közt pár darab,
Mely holtom után fennmarad.

Anyámról írott szomorúk,
Hantjára rakott koszorúk,
Melyekben fia lelke sir,
Mert eljött hozzám az a sir.

Apám puritán élete
A sorok közt feléled-e?

Edes, bús őszi fájdalom,
Erről is szól egy pár dalom,
Melankólia, hervadás,
Sárga levél, arany varázs.

Ó, emberek, megértitek
A némán szenvedő szívet?
Egy lélek borus álmait,
Vergődő, megtört szárnyait?

Egy ezüst tó volt a szívem,
Egy hattyu úszott a vizen,
Fájdalmam fehér madara,
Felhangzott hozzám a dala,
A dala bú, a dala kin:
Ezt visszhangozzák dalaim.

Ambrus Balázs.



KATONÁINK ELINDULÁSA BOLZANÓBÓL.

hidegben. Mivel nem volt szakembere az állványok elkészítéséhez, Pflanzler Baltin tábornok sem hitte el, hogy a művész megteremtheti ezt a grandiózus elgondolását. És mégis. A mester ugyanis nem riadt vissza a fázasztó durva munkától, maga készítette el az állványokat s azután hozzáláthatott művészi munkájához.

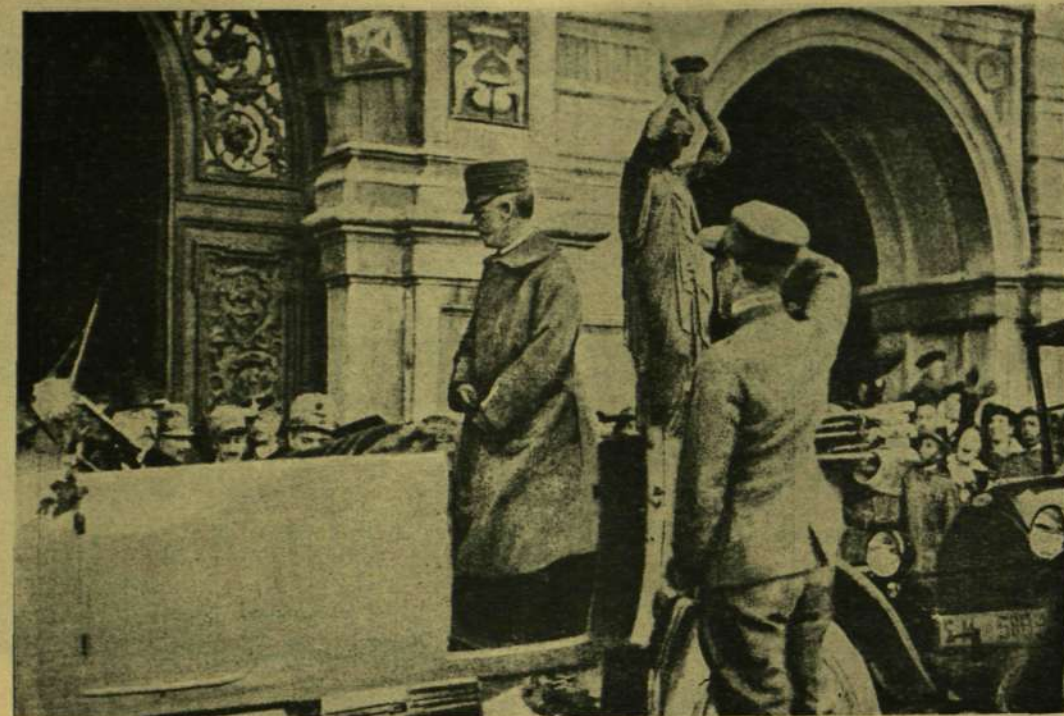
Itt van e mű mellett a készülőfélben levő pozsonyi pionier-emlék, a melyet a pozsonyi hidászszázadosj elesett katonáinak emlékére állítanak majd fel. Ez az emlék egy pionier-katonát ábrázol, a mint haldokló bajtársával kigázol a vízből. Maga a mű egy víztükör közepén lesz felállítva, a víztükör keretében aranyozatok lesznek berakva, minden mozaik darabon egy-egy elesett pionier-hős neve... Előkelő, finom gondolat, méltó a szobor nagyszerűségéhez...

A milyen becsület, tiszta s bensőséges Lányi Dezső kivételes művésze, olyan az otthona s az abban élő családi boldogsága is. Hűséges hitvese: a derűtelkű Anna asszony, a kis művésztelep örökké vidám, ragyogó asszonya, a legpéldásabb feleség, anyja és gazdasszony egyszemélyben. Urának nemcsak jóságos párja, hanem művészetének napugara, ki két gyönyörű gyermekével: Györgykével és Lillikével együtt, boldogságot, harmóniát, tisztaságot s derűt teremtett a mester hátlakában.

Kovács Lydia.



MAGYAR KATONÁK VISSZATÉRÉSE AZ OLASZ FRONTÓL. Hazatérő katonákkal zsúfolt vonat.



AZ OLASZ KIRÁLY LÁTOGATÁSA TRIESTBEN: A király a városába előtt.

PÁTER BROWN, A JÁMBOR DETEKTÍV.

G. K. Ohesteron kalandos története.

(Folytatás.)

Két ember áll itt a műhely előtt, — folytatja a kovács nyomatékos határozottsággal jóravaló üzletemberek Greenfordból, a kiket önként ismernék s a kik meg fognak rá esküdni, hogy együtt voltak velem éjjel előtől hajnal hasadtáig és azután is jó ideig a mi feladatú misszióknak választmányi termében, a hol minden éjjel tiés van a lelkek megmentésére. Greenfordban húsz ember is van, a ki erre az időre megesküszik. Ha pogány volnék, biztos úr, hagyomány, hadd menjen a bukásába. De mint keresztény ember kötelességemnek érzem, hogy alkalmat adjak önnek és megkérdem, most akarja-e hallani alibimet vagy a bírósgát előtől.

A biztos most először látszott zavarba jönnék és így szólt: — Természetesen örülni fogok, ha már most teljesen tisztázódik.

A kovács kiment udvarából, ugyanazokkal a hosszú és könnyed lépésekkel és visszament két greenfordi barátjához, a kik csakugyan ismerősei voltak csaknem az összes jelenlevőknek. Mindegyikük mondott néhány szót, melyekben senkinek sem jutott eszébe kételkedni. Mikor elmondták mondanivalójukat, Simeon ártatlansága oly szilárdan állott, mint a nagy templom a fejük fölött.

Az a fajta csönd fogta el valamennyiüket, a mely különösebb és elviselhetlenebb, mint minden beszéd. Vaktában, csak épen hogy beszéd kezdődjön, a lelkész így szólt a katolikus paphoz:

— Magát, úgy látszik nagyon érdekli az a kalapács, Brown tisztelendő. — Igenis érdekel, — szólt Brown tisztelendő. — Miért oly kicsiny ez a kalapács?

A doktor is hozzálépett. — Bizisten, ez igaz, — kiáltotta. — Ki beszél ilyen kicsiny kalapácsot ilyen dologra, mikor tíz nagyobb is hever itt?

Aztán halkított hangon suttogta a plébános fülébe: — Csak olyasvalaki, a ki nem tudja a nagy kalapácsot fölemelni. Nem az erő és a bátorság teszi a különbséget a nemek között. A vállak emelő ereje teszi. Egy vakmerő nő tíz gyilkoságot is elkövethet egy kis kalapáccsal. Nehéz kalapáccsal a legyet sem tudja agyonütni.

Wilfred Bohun a hipnotikus rémület egy nemével bámult rá, miatt Brown tisztelendő fejét kissé félrehajta, valóban érdeklődve és figyelmesen hallgatta. A doktor sziszegő enfiázzsal folytatta:

— Miért tételizik fel mindig ezek az idióták, hogy az egyetlen lény, a ki az asszony udvarlóját gyűlöli, csak az asszony férje? Tíz eset közül kilencszer az, a ki az asszony udvarlóját

ját jobban gyűlöli, az asszony maga. Ki tudja, mi esoda szemtelenséget vagy árulást követett el irányában, nézzen csak oda!

Gyors mozdulattal a padon ülő vereshajú asszonyra mutatott, a ki végre fölemelte a fejét is, szép arczán száradni kezdtek a könnyek. De a szeméi valami elektrikus meredéssel szegződtek a holttestre s ebben a tekintetben volt valami az idiótaságból.

Wilfred Bohun lelkész bágyadt mozdulattal tett, mintha elhárítana magától minden további tudomást; Brown tisztelendő ellenben, a kabátja ujjáról leveve a hamut, a mi a kohóból hullott rá, megszólalt a maga közömbös módján.

— Maga olyan, mint sok más doktor, — mondta. — Az észbeli tudása nagyon szuggesztív. A fizikai tudása ellenben teljesen lehetetlen. Megengedem, hogy a nő jobban kívánja megölni a bűntársát, mint a kárvalótt. Megengedem azt is, hogy egy nő mindig a kis kalapácsot fogja megragadni, nem a nagyot. A nehézség azonban egy fizikai lehetetlenségben van. Semmi néven nevezendő asszony nem tudta volna egy férfi koponyáját úgy szétzúzni, mint ez.

Aztán elgondolkodva, kis szünet után hozzátette:

— Ezek az emberek nem fogták fel a dolgot teljesen. Ezen az emberen akkor vas sisak volt s az ütés ezt is összetörte, mint a repedt üveget. Nézzén erre az asszonyra. Nézzé a karjait.

Elhallgattak megint s aztán a doktor boszúsán mondta:

— Hát lehet, hogy tévedek. Mindenre lehet ellenvetés. A földolgoz azonban ragaszkodom. Csak egy hülye ember kaphatta fel azt a kis kalapácsot, mikor nagy kalapács is volt a keze ügyében.

Erre Wilfred vékony és remegő kezeivel a fejéhez kapott, mintha gyér sárga haját akarná tépni. Egy pillanat múlva lecsüggesztette a kezét és felkiáltott.

— Erre a szóra volt szükségem, maga mondta ki a szót!

Aztán erőt véve izgalmán, folytatta: — A szó, a mit mondott, ez volt: csak hülye ember kaphatta fel a kis kalapácsot. — Igen, — mondta a doktor. — Nos hát? — Nos hát, — szólt a lelkész — nem is tette más, mint egy hülye.

A többiek tágra nyílt szemüket rászegezve bámulták, miatt lázas és nőies irgalommal folytatta:

— Pap vagyok, — kiáltotta bizonytalanul — és a pap nem szabad, hogy vért ontson. Úgy érzem, hogy nem szabad senkit bitóra juttatni. S hálát adok Istennek, hogy most tisztán látom a bűntettet, mivel olyan büntetést, a ki nem juthat bitóóra.

— Nem akarja kijelenteni? — kérdezte a doktor.

— Akkor sem akasztják fel, ha följelentem, — felelt Wilfred zavart, de sajtósággal

boldog mosolylyal. Mikor ma reggel bementem a templomba, egy bolond embert találtam ott imádkozva, azt a szegény Jósikát, a ki egész világ életében fellegyelmi volt. A jó Isten tudja miért imádkozott, de az ilyen emberről még azt sem hihetetlen feltételezni, hogy az imádsága is fejtezőre van állítva. Nagyon meglehet, hogy egy bolond imádkozik, mielőtt megöl valakit. Utoljára a bátyámmal láttam a Jósikát. A bátyám csúfolódott vele. — Mi az ördög! — kiáltotta a doktor. — Ez végre mond valamit. De hogyan magyarázza...

Wilfred tisztelendő csaknem remegett az izgalomtól az igazságba való bepillantása miatt.

— Nem értik? Nem értik? — kiáltotta lázasan. — Ez az egyetlen feltevés, a melyre ráillik mind a két különös dolog, a mely megfejt mind a két rejtvényt. A két rejtvény a kis kalapács és a nagy ütés. A kovács tudott volna akkorát ütni, de nem választotta volna a kis kalapácsot. A felesége a kis kalapácsot választotta volna, de nem tudott volna ilyen nagyot ütni. Attól a bolondtól azonban kitelik mind a kettő. A mi a kis kalapácsot illeti. Hát hiszen bolond és azt kapta fel, a mi a keze ügyébe esett. A mi a nagy ütést illeti, hát nem hallotta soha, doktor, hogy a mániákus ember paroxizmusában felér tíz ember erejével?

A doktor mélyet lélekzett és így szólt: — Biz isten, azt hiszem, igaza van. Brown tisztelendő a beszélőre függesztette szemét, hosszasan és szilárdan, mintha azt akarná bizonyítani, hogy nagy szürke ökraszemei nem olyan jelentéktelenek, mint arczának többi része. Mikor a csönd beállott, erőteljes tisztelettel mondta:

— Bohun úr, az ön az eddig felhozott feltevések közt az egyetlen, a mely mindenképpen megállja a sarat és lényegében véve megátalantalan. Azt hiszem emélfogva, ön megérdemli, hogy megmondjam, pozitív tudomásom szerint, hogy nem ez a helyes feltevés.

Ezzel a kis öreg ember odább ment és újra a kalapácsra bámult.

— Ez a fickó úgy látszik többet tud, mint kellene, — suttogta a doktor Wilfrednek boszúsán. — Ezek a pápista papok fene ravaszok.

— Nem, nem, — mondta Bohun a vad önyedségnek egy nemével. — A bolond tette. A bolond tette.

A két egyházi ember és a doktor csoportja odább állott a hivatalosabb jellegű csoporttól, a melyben a rendőrbiztos volt és az ember, a kit letartóztatott. Most azonban, hogy az ő csoportjuk megoszlott, hangokat hallottak a másik csoportból. A plébános nyugodtan föltekintett és aztán megint lesütötte a szemét, a mint a kovácsot hallotta hangosan beszélni.

— Remélem, meggyőztem önt, biztos úr. Erős ember vagyok, a mint ön is mondta, de Greenfordtól idáig mégsem tudtam volna dobni a kalapácsot. A kalapácsomnak nincs szárnya, hogy fél mérföldet tudjon repülni árkon-bokron át.

A biztos barátságosan nevetett és így szólt: — Bizony, azt hiszem, önt úgy lehet tekinteni, mint a ki kint van ebből a dologból, ám-bár a legfurcsább véletlen találkozások egyike, a mit csak valaha láttam. Csak arra kérem, legyen tőlünk telhetőleg segítségünkre abban, hogy találjunk valakit, a ki épen olyan nagy és erős, mint ön. Az ördögbe is, önmagának tudniuk venni, ha másban nem is, hát hogy lefülelje. Önnek nincs gyanúja, ki lehetett?

— En gyanakszom valakire, — mondta a sápadt kovács. — De az illető nem ember.

Aztán látva, hogy minden szem ijedten a padon ülő felesége felé fordul, rátette nagy kezét az asszony vállára és így szólt: — Nem is asszony.

Hát mire gondol? — kérdezte a biztos tréfálkozva. — Azt hiszi, a tehének kalapácsal verekszenek?

— En azt hiszem, nem húsból való teremés fogta azt a kalapácsot, — mondta a kovács, folytott hangon. — Halandó nyelven beszéleve, azt hiszem, ez az ember magától halt meg.

Wilfred egy hirtelen mozdulattal tett előre és égő szemmel nézett a kovácsra.

— Azt akarja mondani, Barnes, — szólt a varga éles hangja — hogy a kalapács magától ugrott fel s ütötte le ezt az embert?

— Bizony maguk hiába bámeszkodnak és vigyorognak, urak, — kiáltott Simeon — maguk papok, a kik vasárnap arról beszélnek, hogy hogyan sujtotta le csöndesen az Úr Szanheribet. En azt hiszem, hogy az, a ki láthatatlanul jár minden házban, megvédté az én házam becsületét és a csábítót holtan fektette le aajtja előtt. En azt hiszem, az erő, a mely ebben a csapásban volt, ugyanaz az erő, a mely a földrengést csinálja és nem más.

Wilfred teljességgel leírhatatlan hangon mondta: — Magam mondtam Normannak, hogy óvakodjék a villámcsapástól.

— Ez a tettes kívül esik az én hatáskörömon, — mondta a rendőrbiztos könnyed mosolylyal.

— De ön nem esik kívül az ő hatáskörén, — felelt a kovács és széles hátát fordítva feléjük, bement a házba.

A megrendült Wilfredet Brown tisztelendő vezette el, a ki jól és barátságosan tudott vele bánni.

— Menjünk erről a borzalmas helyről, Bohun úr, — mondta. — Szabad benézmem a templomába? Hallom, egyike a legrégibbeknek Angliában. Tudja, kissé érdeklődöm a régi templomok iránt, tette hozzá komikus arczfuntorral.

Wilfred Bohun nem mosolygott, mert a humor sohasem volt kenyeré. De szinte mohón beleegyezett, hogy magyarázhassa a görög szépségeket valakinek, a ki alighanem megértőbb, mint a presbiterianus kovács vagy az atheista varga.

— Jól van, — mondta — menjünk be ezen az oldalon.

Előre ment a magasan fekvő oldalbejáróhoz, a mely a lépcső tetéjén nyílt. Brown tisztelendő épen rálepett az első lépcsőre, mikor egy kéz nehezedett a vállára. Hátrafordulva a doktor sovány, sötét alakját látta, az arca még sötétebb volt a gyanútól.

— Uram, — mondta az orvos nyersen — úgy látszik, ön ismeri ennek a sötét ügynek némely titkát. Szabad kérdezmem, ezeket meg akarja tartani magának?

— Ugyan, doktor, — felelt a plébános, egész

kedvesen mosolyogva — van arra nyomos ok, hogy a magamfajta foglalkozású ember megtartsa magának a dolgokat, ha nem egész biztos bennük s az az ok az, hogy kötelessége megtartani magának akkor is, ha egész biztos bennük. De ha azt hiszi, udvariatlanul hallgató voltam önnel vagy bárki másal szemben, el fogok menni a széles határig. Adok önnek két fontos újmutatást.

— Nos? — mondta a doktor komoran.

— Először, — felelt Brown tisztelendő nyugodtan — a dolog teljesen az ön birodalmába tartozik. A fizikai tudomány dolga. A kovács tévedésben van, nem abban, hogy az üles isteni eredetű, hanem bizonyára abban, hogy esoda által történt. Nem volt esoda, doktor, legfeljebb annyiban, a mennyiben az ember maga is esoda, különös, gonosz és mégis félig heroikus szívével. Az az erő, a mely azt a koponyát szétzúzta, a természetűdóok előtt jól ismert erő volt, egyike a legtöbbet tárgyalt természeti törvényeknek.

A doktor, a ki szemöldökét összehúzta, figyelmesen nézett rá, csak annyit mondott:

— És a másik újmutatás?

— A másik újmutatás ez, — mondja a pap. — Emlékszik, hogy a kovács, ám-bár ő hisz a csodákban, megvetően beszélt a dajkaméséről, hogy a kalapácsának szánya tudna lenni és félmérföldre repülni a mezőkön át?

— Igen, — mondta a doktor — emlékszem.

— Nos, hát, — tette hozzá Brown tisztelendő széles mosolylyal — ez a dajkamés volt a reális valóságához legközelebb eső dolog, a mit ma mondtam.

Ezzel hátát fordította és felhorkált a lépcsőn a lelkész után.

Wilfred tisztelendő, a ki sápadtan és türelmetlenül várt rá, mintha ez a kis késedelem volna idegeinek végső megfeszítése, azonnal a templomnak abba a sarkába vezette, a mely az ő kedvence volt, a faragott tetőhöz legközelebb eső részéhez a galériának, melyet a csodálatraméltó angyalos ablak világított meg. A kis katolikus pap mindent kimerítően megvizsgált és megcsodált, nyájasan, de halk hangon beszélve az egész idő alatt. Mikor vizsgálatának folyamán megtalálta az oldalkijáratot és

a csigalépcsőt, a melyen Wilfred lesettett, hogy meglássa halott fivérét, Brown tisztelendő nem le, hanem felsietett rajta, egy majom agilitásával s csengő hangja egy magasabban fekvő emeletről szólt le.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Bíró Lajos vezércikkei. Bíró Lajos publicisztikai munkássága a háború alatt fejlődött ki igazi nagyjelentőségűvé. Azok közé a ma már mind ritkábbá váló publicisták közé tartozik, a kiknek nem napi penzum az újságírók, nem is napi események pillanatnyi hangulatát és újságírók szerinti kommentálása, hanem egy egészes, komoly politikai koncepció szolgálata, az eseményeknek egy állandó világnézet szerinti szemlélete. A háború alatt Bíró az első szótól kezdve mindvégig a pacifizmus szolgálatában állott, még a háborús mámor legmelegebb idejében is mindig a béke ügyéért harcolt, egy pillanatra sem rendült meg meggyőződésében és kezdettől fogva azt az álláspontot képviselte, hogy ha a két hadviselő csoport közül az egyik győzni fog, mi csak a legyőzött lehetünk. Ezt a meggyőződését nem hirdette egész nyíltsággal, mert hiszen a cenzúra fokozott figyelemmel örködött az ő irásai fölött, egész halom cikkének megjelenését betiltotta, másokat alaposan megcsonkított; hogy egyáltalán szólhasson a közönséghez: alkudozva, ravaszkodva, burkolt kifejezésekkel kellett írnia, tavasztáni a hangját, félrevezetni a cenzort. Vezetésméi azonban így is kiválóanok, most, mikor kötetben összegyűjtve, egyfolytában olvassuk ezeket, talán még jobban, mint akkor, mikor napról-napra, egyenként olvastuk. Sajátságos érzés most ezeket a cikkeket olvasni: tartalmuk egy része, sok tekintetben a hangjuk is elévült már, minduntalan érezzük, mennyire hiányosan itéltük meg az egykorú eseményeket, de érezzük azt is, hogy az író fogékony érzéke a részletekben való tévedéseken túl a dolgokat milyen világosan látta meg. A mit annak idején Bíró hirdtetett, az akkor elszigetelt különvélemény volt, talán sokan voltak vele egy véleményen, de csak nagyon kevesen merték nyilatni is vallani, — ma már mindenki láthatja a tragikus események világításában az ő álláspontjának igazolását. Ezért könyve dokumentum s ez igazolja mindenképpen, hogy jónak látta az alkalomhoz kötött cikkeket kötetben is kiadni.

A könyv *A kezdet és a vég* címmel jelent meg a *Világ* szerkesztősége adta ki.

Andrássy-út. Nagy Lajos novelláskönyve: a háború előtti Budapest egy Andrássy-úti kávéház ablakából nézve. Azok az emberek, a kik a nyomott hangulatú mellékutcazáról befordulnak a nagy egyenes útra, sétálnak, szórakozás, szerelem és pénz után járnak, magányosan vagy csoportosan üldögélnek a kávéházban, látszólag nyugodt közönnyel, napról-napra való életben, kiábrándult, ideálok nélkül. Csupa közönséges, jelentéktelen ember, lelki finomság nélkül, az a többé-kevésbé jól öltözött csanillo, a mely nem képes sem nagy bűnre, sem erényre, erkölcsileg közömbös. A fiatal báró, a ki megalázta, halálisan megbántotta kocsiját és most szórakozóhelyről szórakozóhelyre hajtja két barátjával, a kis vézna ember, a mint izgatottan szalad a délcegz katonatiszt után, a ki felfofozott az utcán egy embert, a kávéházi társaság, a mely unatkozó felbuzdulásban szivesen tenne jót a szegény éhes inasgyerekekkel, de mégse teszi meg, mert erre nincs a szokásaik közt kész forma, eszélelkekel szeretkező fiatal urak, anyját pumpoló fiúr, — csupa hervadt, többé-kevésbé pudvás belsejű alak. Nagy Lajos jól érti ezeket az embereket és apró-cseprő dolgaikat, beburkolja őket fanyar életfilozófiájával; apróra részletezni tudja gondolataik járását, megmutatja mozdulataikat, beszédmódjukat, mint a bábszínház bábjait mutatja őket előttünk s ő maga a háttérben marad, mégis mindig kiérezni az alakok és történetek mögött az író kiábrándult, szomorú líráját. Az ember a könyv olvasása után úgy érzi magát, mintha csakugyan tett volna egy megfigyelő sétát az Andrássy-úton s ez a legnagyobb elismerés, melylyel a novellák íróját illethetjük.

A magyar forradalom. Magyar Lajos újságíró-társunk azoknak a keveseknek egyike, a kik közvetlen tanúi voltak a forradalom kitérésének, lezajlásának és az első órák zűrzavara után mederbe terésének. Az első három forradalmi nap eseményeit jobban látta, mint bárki más, mert ezalatt ő vezette a Nemzeti Tanács iródját, az ő kezében futott össze mindaz a hír, esemény, segítségkérés, czerfélé intézkedés, a minek központja mind ez a néhány újságíróból álló iroda volt. Most aztán Magyar Lajos egy kis füzetben megírta a forradalom kitérését és lefolyását, elevenen, temperamentumosan, bátor hangon. A füzet kétségtelenül forrásmunkája lesz a november eleji izgatott napok történetének.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közeli napokban: Egerbegyi GRUZ ALBERT nyug. honvédelmi államtitkár, a Szent István-rend vitéze, a Lipót-rend lovagja 85 éves korában, Budapest. — Kicsereci FOLLINUS EMIL nyug. vasúti főfelügyelő 68 éves korában, Budapest. — Szolnoki JARMY ANDOR földbirtokos 64 éves korában, Nagydoboson. — MICHALUS SÁNDOR főerdőmérnök 54 éves korában, Déván. — RAPPENBERGER JÓZSEF főmérnök 46 éves korában, Vácott. — Turehánkai és kralovai TURCHÁNYI GYULA nyug. evangélikus lelkész-tanító Kolozsvárott. — DEMJÁN OTTÓ helyettes államtitkár, a középintézet ellenőrző hivatalának vezetője, Budapest. — Zarándkriszteri KUSCÓRY SÁNDOR sítómester, népköztársasági tart. főhadnagy, 37 éves korában, Aradon. — TAKÁCS ISTVÁN, Látrány község körjegyzője 62 éves korában. — GONDOS KÁROLY az országházi postahivatal főnöke, Budapest. — ROTTENBILLER JÁNOS népfelkeltő főhadnagy a harcstéren szerzett súlyos betegségében, Budapest. — DR. KÁLMÁN GYÖRGY fővárosi hittanár 30 éves korában, spanyol betegségben, Veszprémben. — DALLOS ÁRPÁD tartalékos honvédfőhadnagy 28 éves korában. — LEKSEI SZOK JÁNOS nyug. gazdatiszt földbirtokos 84 éves korában, Rohodon.

ÓZV. SZÁLKA ALBERTNÉ szül. Dobay Irma 54 éves korában, Máramaroszigeten. — KÜRTÖS MARIETTA, Kürtös János áll. ipari szakiskola igazgató leánya, 14 éves korában.

Szerkesztői üzenetek.

Miért az élet felett sír. Valami homályos gondolatok bujkálnak a szavai mögött, de a szavak sohasem tudják a gondolatokat kifejezni, csupa zavar és összefüggéstelen kép minden vers.

A nagyvilág leánya. Kár volt a fordítással vesződni, az eredeti nem éri meg a fáradságot a német divatlap-irodalom banális szentimentális terméke. A magyar költészetet ma fejlettebbé mellett a külföldi irodalmaknak csak az örökbeeső termékeit érdemes fordítani.

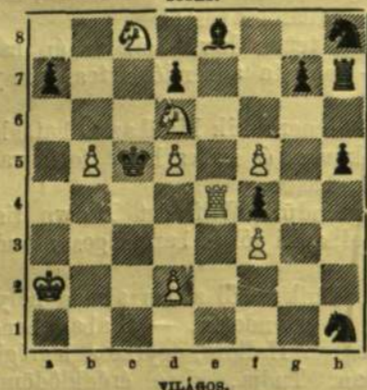
EGYVELEG.

Stooszfürdő. Abauj-Torna vármegyei klimatikus gyógyhely téli időnye iránt oly nagy az érdeklődés, hogy jelentkezők már csak korlátozott számban vételek fel.

Az Ujság naptára, Széllősi Zsigmond szerkesztésével, szándékozza a karácsonyi piacnak. Bő szép-irodalmi részén kívül annyi gyakorlati útbaigazítással és tájékoztatással szolgál, hogy szinte nélkülözhetetlen válik a családban, vállalkozásban, kereskedelemben, iparban és minden elképzelhető viszonylatban. Ezt az értékes naptárt az Ujság minden előzetője megkapja karácsonyra. Könyvtári forgalomban az Ujság Naptára nem kapható.

SAKKJÁTÉK.

3131. számú feladvány Holstein R.-tól (Berlin).



Világos indul és a második lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.



A «Vasárnapi Ujság» 44-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Egy rózsát oltánk együtt, ketten, holdvilágnál, harmatos kertemben.

Felélés szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztőhely iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

FOG... és teljes fogorok... Szakialista fog- és szájbetegségekn.

FOG... -tömések, arany fogkoronák... FOG... -huzal teljes érzéstelenítéssel; hasznavehetően, régi fogorokot átalakított... Dr. HEGEDŰS JAKAB fogorvos, egyetemi orvosulor, Első Fővárosi Fogorvos Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

JÁTÉK-VASÚT GÖZGÉP, MOZI, VILLANYMOTOR. CHMURA IV., Ferencziek-tere 2. Árlap ingyen!

Férfi és női kalapok alakítását legszebb kivitelben készít LÖWY R. kalapgyára Budapest, VII., Károly-körút 9. gr. Hadik-palota (az udvarban).

EHRBAR és minden más előkelőbb mester-gyárműve... REMÉNYI MIHÁLY zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianóknak vétele, becsereplése, javítása és hangolása. Megnyitnak a vasutak! • Lehet már zongorát vidékre szállítani.

Pénzét visszafizetem, ha Yes-qui-si a címre annak az előnyben ismert folyóiratnak, melyből a legkönnyebben és leggyorsabban lehet biztos sikerrel megtanulni az angol, francia és német világnyelveket. Mutatványszámot ingyen küld a Yes-qui-si kiadóhivatala Budapest, III., Lajos-utca 92.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dús hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megőrvi a korai őszülést és az ősz hajaknak eredeti színét visszahívja. Egy hónap alatt fényes eredmény. Ár: 15 és 20 K. BOTÁR Z. REGINA kozmetikai műintézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em. Arczapolás, arczögzösítés és villanymasszázs egész nap.

Fiatalos, üde arczbőrt varázsol el 10 nap alatt és eltávolít minden felfúvást, egy mint miltsen, pattanás, akárföld, ráncok, orrvörösség, illuzócs, hervadt, pettyhűdi bőrt, a Dr. Kasperling-féle szőpő-szer. A kúra egyszerű, otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befejzése után az arczbőr ragyogó tisztaságban, gyermeki üdeségben és tisztaságban pompázik. 1 üveg 15-20 K. Dinkórév aszkorbinsav-utával. — Gyár: KIVARTON & Co. — Székhely: GROSS HEAL Budapest, VIII., József-körút 22. (Főmező 1.)

Elsőrendű hegyaljai, jól őszesforrt, erősen kifejlődött, egy- és kétvétes gyökerecske. szőlőoltványok. To-ábbá, mindenütt jó sikerrel telepíthető, elsőosztályú garancia! Hőkezérmes Nova-féle hazai fehér és külön vörös gyümölcsű dásgyökérzetű, rendkívül kifejlődött magantermő szőlővesszőkből Kettőmillió darab mérsékeltlen olcsó árak mellett kerülnek eladásra, új árjegyzéket kívánatra díjmentesen küld. Cím: „NOVA“ oltványtelep kezelésége. ARAD, Szabadság-tér 10.

Gyermekeknek legbiztosabb szer váltóláz hűdegelés és számar-köhögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott Rozsnyay világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja. Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milliókat nagy örömmel keltantette és törvényesen védve. Kapható minden gyógyszerárban. — Készíti a felfaláló: Rozsnyay M. névaldítás Rozsnyay Mátyás gyógyszerész. Aradon, Szabadság-tér.

Viszketegséget, rüht, sömört leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett „Skaboform“-kenőcs. Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 4.—K. kis tégely 6.—K. családi tégely 15 K. Budapesti főraktár: Török gyógyszerárban, VI., Király-u. 12. Vidékre megrendelési cím: Dr. FLESCHE E. Korona-gyógyszertára, Győr «Skaboform» névjegyre ügyeljünk.

A legbővebb és legnagyobb arányu világhírszolgálatot teljesítő magyar napilap

AZ UJSÁG

Ezt A GYÖNYÖRŰ NAPTÁRT AZ UJSÁG minden előfizetője INGYEN KAPJA KARÁCSONYRA



Rendelje meg AZ UJSÁGOT!

Előfizetési ár:

Table with subscription rates: Egész évre K 88.—, Fél « 44.—, Negyed « 22.—, Egy hónapra « 7-80

Megrendelő cím: „AZ UJSÁG“ kiadóhivatala, Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

Halló! Halló!



Kinek van használt hanglemeze?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyagihiány tart, **legmagasabb áron** veszünk vagy cserélünk

W Á G N E R

hangszer-áruháza

a világhírű „Favorite” hanglemezgyár főraktára

Budapest, József-körút 15.

Fiók: IX., Ráday-utcza 18.

Beszélőgépek 1500 koronáig.

Árjegyzék ingyen.



51. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, DECEMBER HÓ-22.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is eszotolandó.



KRISZTUS MECKERESZTELESE, a Párisi Bordone festménye a milánói Pinakotékában.